

Geschreven door Nellerike de Voogd
en illustraties van Thirza Kok

www.uitgeverijvolt.nl
Eerste druk, 2019

Copyright tekst © 2019 Nellerike de Voogd
Copyright illustraties © 2019 Thirza Kok

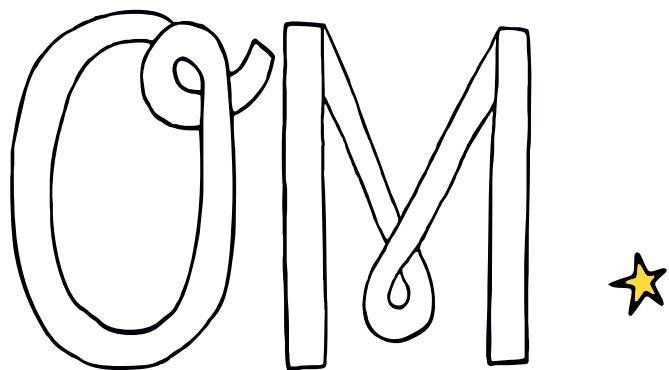
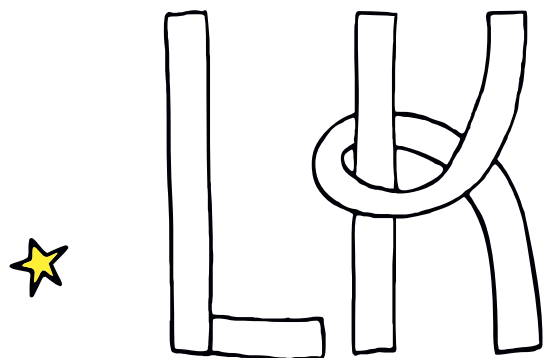
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm en op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van Uitgeverij Volt, Amsterdam.

Vormgeving Thirza Kok, Studio Vondst

ISBN 978 90 214 1800 1 / NUR 210

2019 Amsterdam

Dit is een boek over grappenmakers.

Zij vertellen jou hoe ze waren als kind, wanneer zij zelf betoverd werden door een andere grappenmaker en dachten: dat wil ik ook! én over hoe zij dat uiteindelijk voor elkaar kregen.

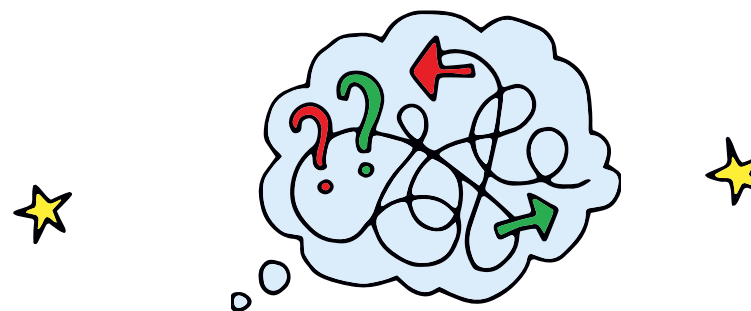

Het leuke is dat er veel manieren zijn om grappenmaker te worden. Welke dat zijn, ga je hier lezen. Je mag het boek lezen zoals jij dat wilt: kriskras door elkaar of juist per blokje. Of je doet eerst samen met een vriend(in) de opdrachtjes. Je kunt ook snel naar de tips toe, het spel achterin spelen, weetjes scannen of alles gewoon van het begin tot het einde lezen.

Zoek het maar lekker zelf vit!

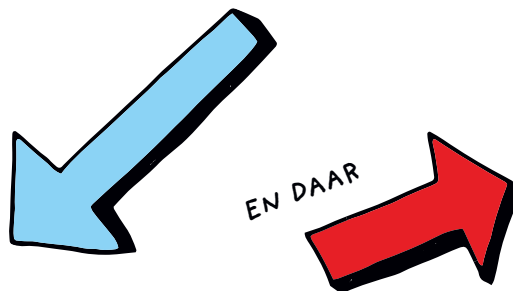
Bij alle grappenmakers in dit boek is weleens een grap mislukt. Het mooie is dat zij altijd weer opstonden en er later hard om konden lachen!

De grappenmakers zijn stuk voor stuk succesvolle cabaretiers en komieken. Sommigen zijn nog best jong, anderen al stokoud. Maar een echte grappenmaker is eigenlijk altijd jong in zijn hoofd, waarin voortdurend nieuwe ideeën opborrelen.

MAAR VOORDAT JE VERDERGAAT:

Er worden af en toe namen van festivals en opleidingen genoemd. Die worden hieronder uitgelegd. Je kunt het ook later opzoeken, maar dan weet je: het staat dus **HIER**.

CABARETFESTIVALS

Veel cabaretiers wonnen cabaretfestivals of behaalden finales. Een handige springplank om als grappenmaker de theaters te bestormen!

De vier grote cabaretfestivals waaraan je kunt meedoen om jezelf te laten zien zijn:

Cameretten

Leids Cabaret Festival (LCF)

Amsterdams Kleinkunst Festival (AKF)

Groninger Studenten Cabaret Festival

Iedereen kan zich aanmelden, er is geen opleiding voor nodig!

OPLEIDINGEN

Sommige grappenmakers volgden een opleiding, andere deden dat weer niet. Zolang je je grappen maar ergens kunt uitproberen leer je steeds beter hoe het werkt.

Hieronder een aantal opleidingen:

Amsterdamse Toneel en Kleinkunst Academie (ATKA)

Na je eindexamen havo of vwo kun je auditie doen voor deze vierjarige hbo-opleiding, waar je je onder andere als cabaretier kunt ontwikkelen.

Koningstheateracademie (Den Bosch)

Na je eindexamen havo of vwo kun je auditie doen voor de vierjarige hbo-cabaretopleiding.

Selma Susanna

Kleinkunstopleiding zonder leeftijds- of diploma-eisen, maar je moet wel auditie doen.

Comedytrain

Een gezelschap van stand-upcomedians die optreden in Toomler (Amsterdam). Er is ook een openpodiumavond. Om lid te zijn van het gezelschap moet je auditie doen. Na een jaar hoor je of je mag blijven.

VOOR KINDEREN?

Als je als kind al aan de slag wilt met hoe je voor een groep/publiek (grappig) kunt vertellen, dan kun je een hoop leren door cursussen te doen, mee te doen aan school(kamp)-optredens en het bezoeken van theatervoorstellingen.

Jeugdtheaterscholen en culturele centra

Check in jouw buurt het cursusaanbod voor theaterlessen!

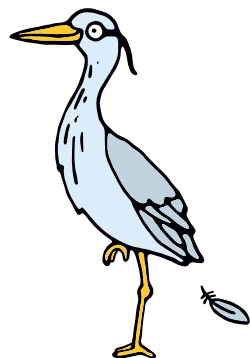
Kindercabaret

Speciaal voor kinderen en ouders zijn er natuurlijk ook kindercabaretvoorstellingen met grappige acts.

Lees snel verder, want Jochem Myjer wacht op de volgende bladzijde!

JOCHEM MYJER

WIE IS JOCHEM?

Jochem is een topkomeik uit Leiden. Hij won in 1997 het Groninger Studenten Cabaretfestival. En omdat hij grappen maken veel leuker vond dan studeren, stopte hij direct met zijn studie biologie om vol voor zijn droom te gaan: cabaretier worden. Daarna ontving hij nog bergen prijzen. 'Tussendoor' schrijft hij ook nog eens leuke kinderboeken!

OPDRACHT

WAT KENNEN DE MEESTE MENSEN VAN JOCHEM?

Een van de bekendste acts van Jochem is 'Wakker worden!' Waar gaat die act over? Jochem vertelt aan het publiek over hoe hij als kind zijn (slapende) moeder eens verraste op Moederdag met een ontbijt op bed. Hij verwondert zich over het feit dat er wel slaapliedjes bestaan, maar geen 'wakker-word-liedjes'.

Check het fragment Adéhadé (2001 - 2003) op YouTube:

HOE WAS JOCHEM ALS KIND?

In elke klas zit wel iemand die heel goed kan voetballen, of iemand die heel goed kan leren, maar vaak ook iemand die heel gek doet. Jochem hoort bij de laatste categorie. Hij kon niet voetballen en was redelijk slim, maar niet de slimste. Soms werd hij een beetje gepest – tot hij een goed idee kreeg: ik kan wel heel goed leraren nadoen, daarin ben ik anders dan de rest. Dat pesten veranderde hierdoor al gauw in respect voor zijn geweldige stemmetjes. In de klas en tijdens de schoolmusicals maakte hij iedereen aan het lachen. Eigenlijk waren grappen zijn reddingsboei voor een mooie plek in de groep.

1. Schrijf dingen op die tegenstellingen zijn van elkaar, bijvoorbeeld: licht-donker/dik-dun/vies-schoon.

2. Fantaseer eens over wat er allemaal wel of niet bestaat bij deze tegengestelde dingen, bijvoorbeeld: er is wel schoonmaakmiddel, maar geen viesmaakmiddel.

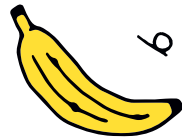
3. Kies de tegenstelling waarbij je de meeste ideeën krijgt.

4. Verzin een klein verhaaltje over jezelf waarin je die tegenstelling kunt verwerken. Liegen mag! Hou het bij jezelf, waarbij je dingen doet die iedereen herkent, bijvoorbeeld: op vakantie gaan.

WEETJE

Humor is een ongevaarlijk, vrolijk overlevingsmechanisme en een stuk prettiger dan iemand een mep verkopen of een potje huilen in een hoekje. Een aanrader voor bijvoorbeeld de voetbalkneus of de minder snuggere in de klas. :) Maar eigenlijk is humor voor iedereen gezond, want je ontspant ervan en het verbindt je met andere mensen. Dus ruil gerust af en toe je groente en fruit in voor een flinke portie grappen!

bananahahahah

WEETJE : GRAPPEN OVER DE KONING

In de jaren zeventig werd koningin Juliana lollig nagedaan in De Fred Haché Show. Ze zat, aardappels schillend, in een stoel bij de haard. Dat werd een enorme rell! Mensen vonden het majesteitschennis (belediging van het koningshuis). Dat kun je je nu niet meer voorstellen. Toch staan er in sommige landen zware straffen op het imiteren van machtige mensen. Maar gelukkig kunnen de grote bazen in Nederland wel tegen een grapje!

CHALLENGE

Het nadoen van je leraar, vader, moeder of trainer is altijd lollig voor je omgeving als je net die kleine dingen weet te pakken die zo herkenbaar zijn. Kijk eens goed naar je leraar: hoe beweegt hij, zijn er typische maniertjes te ontdekken, hoe praat hij en zegt hij vaak dezelfde dingen? Kies daar de meest opvallende maar niet kwetsende dingen van en vergroot dat keer tien!

EN NU?

Jochem staat altijd in uitverkochte grote zalen. Hoe blijft hij zo in vorm, iedere show opnieuw? Dat komt doordat hij zijn werk ziet als topsport. Net als profvoetballers moet hij in goede conditie zijn. Daarom neemt hij naast optredens veel rust, leeft hij gezond en gaat hij de natuur in. Want als hij goed is uitgerust, is hij het allerleukst!

MOMENT VAN BETOVERING?

wakker
worden!

wakker
worden!

Toen Jochem nog jong was, bezocht de familie Myjer eens een voorstelling van cabaretier Paul van Vliet. Tijdens de pauze zat Jochem helemaal alleen in de zaal. Ineens kwam de cabaretier op. Verkleed als toneelmeester boende hij de vloer. Jochem raakte in paniek: hij begint al, dacht hij, speciaal voor mij, want niemand is er nog! Het was natuurlijk de bedoeling dat, wanneer de zaal weer volstroomde, Paul van Vliet er al stond in de rol van toneelmeester. Die magie, dat je van alles kunt bedenken en kunt zijn op dat podium, sloeg bij Jochem in als een bom. Vanaf dat moment wist hij: ik word later cabaretier!

wakker
worden!!

WEETJE: PAUL VAN VLIET

Paul van Vliet is een beroemde cabaretier uit Den Haag. Tijdens zijn studie rechten brak hij door met het Leidsch Studenten Cabaret. Daarna had hij één grote wens: een eigen theatertje! In Den Haag vond hij een oud pakhuis dat leegstond en dat kocht hij met zijn vriend Ferd Hugas. Dit werd zijn gedroomde Theater PePijn, waar zijn gelijknamige groep kon optreden. Na een tijdje stopten zij en ging Paul solo verder, met veel succes. Gelukkig bleef het theatertje bestaan, want het is een populaire uitprobeerplek voor grappenmakers.

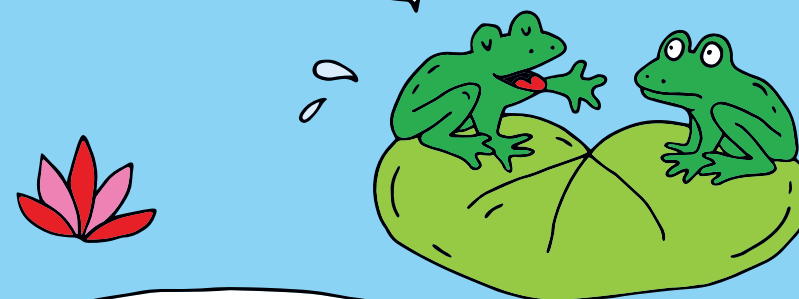

CHALLENGE

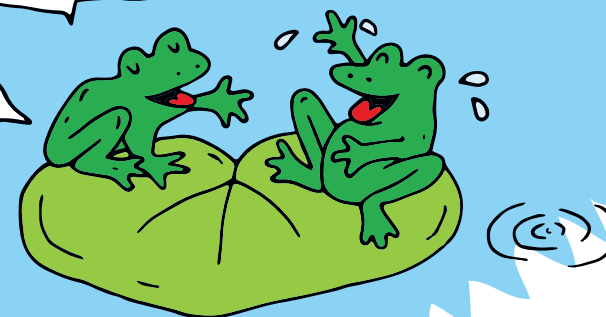
Bedenk eens of jij iets gekks of bijzonders kunt: het kan echt van alles zijn! Bespeel je een muziekinstrument of kun je met een Amsterdams of Leids accent praten? Of zelfs op je handen staan? Daag jezelf uit en bedenk iets wat jij kunt inzetten bij het vertellen van een mop. Zo'n mop kan er zomaar van opknappen!

Het is groen en het kleeft
Kermit de sticker

Het is Grwoen en het
kleeft juh
Kerwmit de Stickerw

Ja tsog
niet dan?

WEETJE: JOCHEMS MOEDER

Jochems moeder was vroeger zelf cabaretière in de damesgroep Patati Patata. Daar was hij apetrots op.

TEAMWORK

Jochem schrijft zijn teksten zelf. De muziek laat hij aan anderen over, zoals aan zijn goede vriend dj Armin van Buuren. Toptechnici zorgen voor bijpassend licht en goed geluid. Een choreograaf bedenkt danspasjes voor hem en de regisseur zorgt dat alles uiteindelijk een mooi geheel wordt. Dankzij het topteam wordt zijn show nóg beter!

HOE MAAKT JOCHEM VOORSTELLINGEN?

Jochem schrijft maandenlang verhaaltjes, waarvan hij denkt dat ze grappig kunnen zijn, tot hij ongeveer tweeënhalf uur aan materiaal heeft. Dat probeert hij eerst uit op publiek in kleine zaaltjes. Al na de eerste try-out gaat er een uur uit. Geloof het of niet: meer dan de helft van de grappen zijn in het begin dramatisch slecht! Zelfs zó slecht dat zijn technicus zegt: 'Ik hoop dat je het zelf wél ontzettend grappig vindt.'

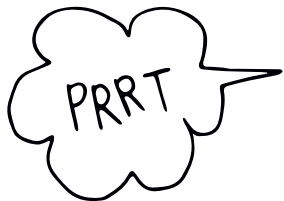
TIP

Test je grapjes eerst op je eigen familie en wees niet bang als ze niet meteen leuk worden gevonden. Bij Jochem zijn de grappen ook niet de eerste keer goed. Wanneer je ze later op een andere manier vertelt, werken ze soms ineens wel! Maar wees ook eerlijk naar jezelf. Lacht er na een paar keer nog niemand? Dan kan je grap weg.

Vul maar in! Deze drol is van:

WEETJE

Poep-kak-pieshumor is erg geliefd. Waarom is dat zo? Iedereen moet toch poepen, piesen en scheten laten? Sterker nog: het zou ongezond zijn als je dat niet deed! Maar het stinkt, en het is een ongemakkelijk idee dat je tante bij jou thuis een dampende drol draait in de wc. En dus hebben we het er maar niet over. Juist daarom is het zo leuk om er wel grappen over te maken. We kunnen er dan hard om lachen en accepteren dat we allemaal poepende wezens zijn. Ja, ook je nette tante. Al zal zij het ordinair vinden, want poep-kak-pieshumor wordt niet altijd gewaardeerd. Veel succes met je drol-lol!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Het stinkt hier...

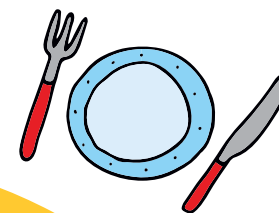
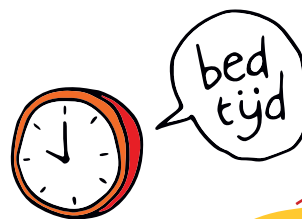
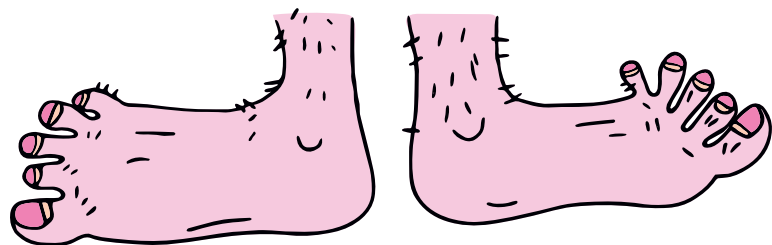
WEETJE

Een try-out is een uitprobeervoorstelling. In zo'n voorstelling, meestal in een klein zaaltje, kun je je grappen voor het eerst testen op publiek, zodat je daarna nog van alles kunt verbeteren.

DE TRUC

Dat wat jij meemaakt, heeft nog nooit iemand anders meegemaakt. Tenminste, niet zoals jij het hebt beleefd. Overal zit een grappig verhaal in. Zorg ervoor dat je, wanneer je een verhaal vertelt, het precies vertelt zoals jij het hebt meegemaakt.

Voorbeeld: je eerste zwemles maak jij anders mee dan iemand anders. Jij denkt misschien vooral aan de tenen van de zwemjuf, terwijl een ander zich weer juist het geschreeuw herinnert. Vertel dus niet zomaar een verhaal, maar ook jouw kijk erop.

OPDRACHT

Schrijf je eerste conference (grappig verhaal), begin nu! Hoe dan? Zoals hieronder staat:

1. Kies eerst een onderwerp. Bijvoorbeeld: gezeur van volwassenen.
2. Bedenk goed wát je daarover wilt zeggen. Bijvoorbeeld: ouders die zeuren over bord leegeten, kamer opruimen, rustig zijn.
3. Als je een heldere (gekke) boodschap of oplossing hebt over hoe het anders kan, onthoud die dan alvast om mee af te sluiten.
4. Bedenk uitstapjes in je verhaal, grappige dingen die er niks mee te maken hebben – alles kan! Zolang je je er maar echt over kunt opwinden of verwonderen, dan kun je er vurig over vertellen.
5. Sluit af met je oplossing of boodschap.

WEL OF GEEN OPLEIDING NODIG?

'Als het in je zit dan zit het in je.

Om een grappige cabaretier te zijn hoef je géén opleiding te volgen.'

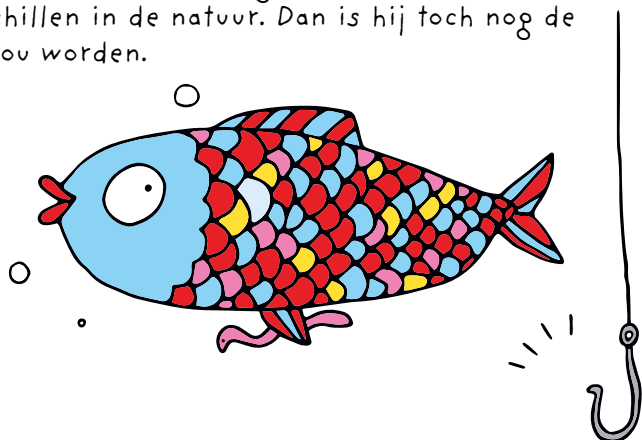
NEE

KOMIEK OF CABARETIER?

Er zit een verschil tussen een komiek en een cabaretier. Een komiek maakt vooral grappen die het publiek leuk vindt, terwijl een cabaretier in de eerste plaats grappen maakt die hij zélf leuk vindt. Jochem is komiek, het publiek beslist wat er wel en niet leuk is. Natuurlijk moet Jochem het zelf ook grappig vinden, want hij speelt een voorstelling bijna 350 keer, maar hij schrijft het in de eerste plaats voor zijn publiek!

WAT GA JE DOEN ALS JE LATER GROOT BENT?

Jochem wil later aan de waterkant vissen en hij hoopt dan heel veel kinderboeken te hebben geschreven. Maar vooral gaat hij lekker chillen in de natuur. Dan is hij toch nog de bioloog die hij zou worden.

DE TIPS VAN JOCHEM

1. Zorg voor een goed basisverhaal.

Bijvoorbeeld:

je vakantie, een dag in de klas of een herinnering aan de zwemles.

2. Zoek de humor in het verhaal.

Jochem noemt dat schilderen.

Voorbeeld:

★ tijdens de vakantie met de auto wordt je zusje misselijk en kotst jou onder, dan ga je tanken en moet je plassen. Hoe ziet je gestreste moeder eruit? Hoe ziet je misselijke zusje eruit? Zoek gekke vergelijkingen: dan wordt het pas écht leuk. Grapjes die op zichzelf staan blijven vaak niet hangen.

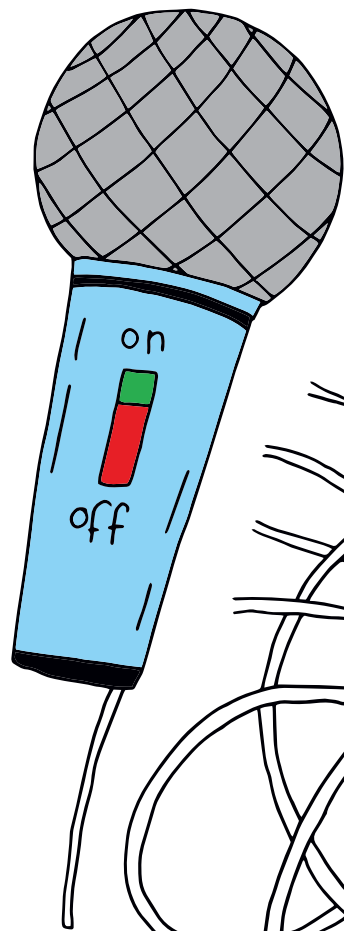
3. Straal altijd uit dat je de leukste bent, dan zien mensen dat je er zin in hebt!

4. Sta er als jezelf en probeer jezelf heel goed na te spelen. ★

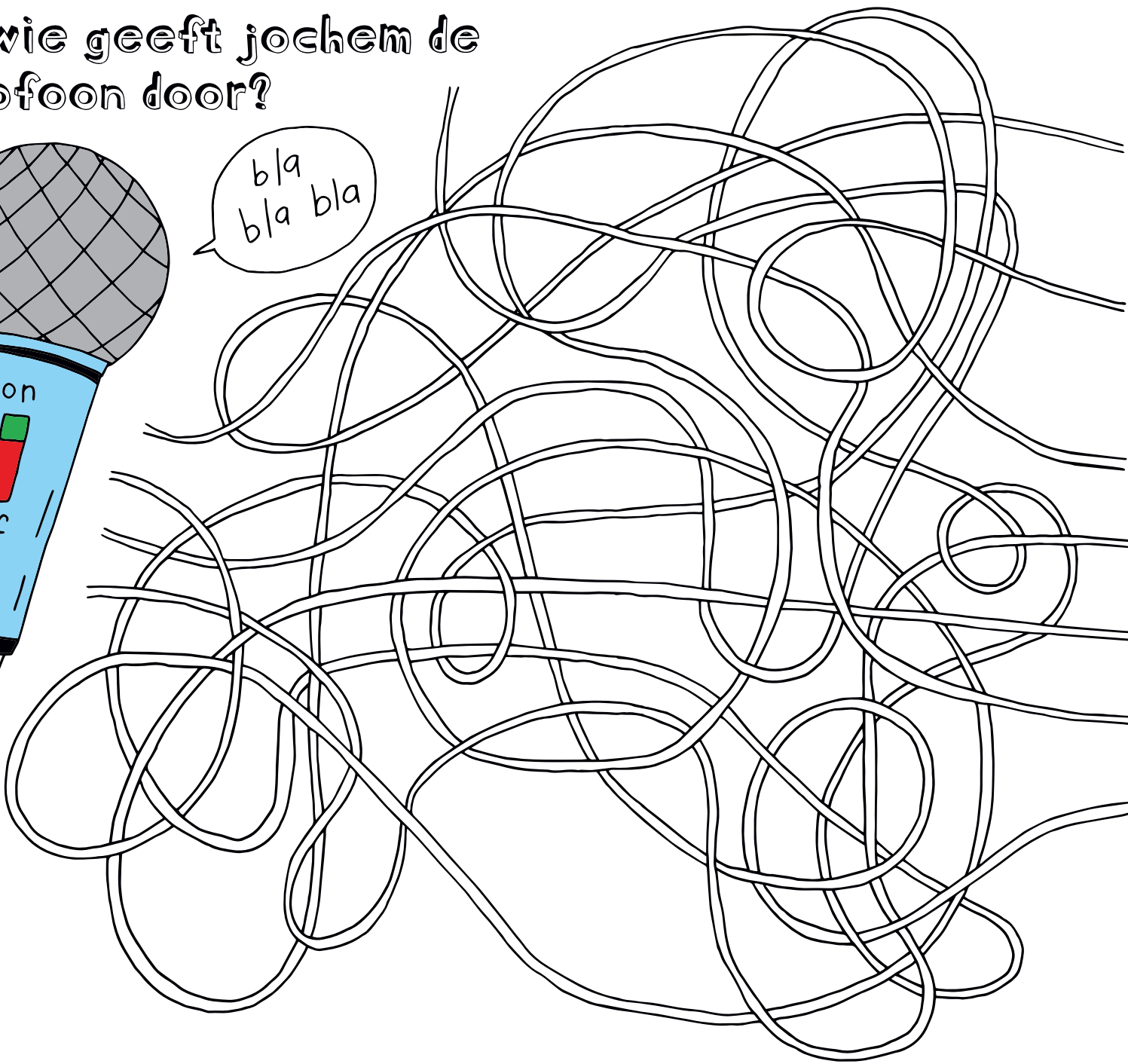
Kortom: vertel een leuk verhaal, kruid het met grapjes en beweginkjes, wees overtuigd van jezelf en sta er als je beste zelf!

Aan wie geeft jochem de
microfoon door?

bla
bla bla

YOUP

SANNE

CLAUDIA

PIM

PAULIEN